

Gökyüzünün Soylu Gemileri

Bulutlar

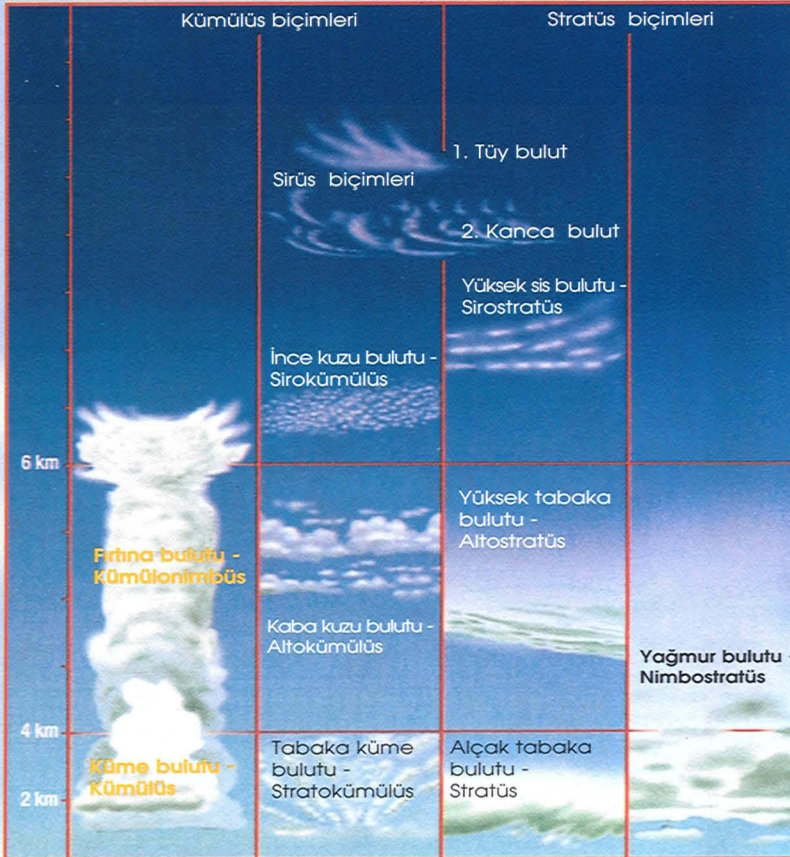
Çoğumuz görmüşüzdür. Özellikle de ilkbahar aylarında, birden gökyüzünü kocaman, kapkara bulutlar kaplar; ortalık bir anda kararır; gök, büyük bir gürültüyle gürlür. O anda merakla gökyüzüne bakar, bu

doğa olaylarının nasıl meydana geldiğini, oralarda neler olduğunu düşünürüz. Bütün öfkelerini dışa vururcasına gürleyen

bulutların içinde o sırada olağanüstü bir hareketlilik yaşanır. Sayılamayacak kadar çok küçük su damlası kara bulutların içinde bir aşağı, bir yukarı savrulur. Su damlaları, bulutların dondurucu soğukluktaki yüksek kısımlarına savrulduklarında hemen donar, dolu tanecikleri haline gelirler. Dolu tanecikleri yumruk büyüklüğünde bile olabilir. En sonunda ağırlıklarından dolayı kütleçekim kuvvetine yenilen dolu tanecikleri hızla yere düşerler. Bulutlar her zaman ilgimizi çekmiştir, hatta zaman zaman görünümleriyle büyülemişlerdir bizi. Kimi zaman yağmur, kimi zaman dolu, kimi zaman ise kar getirmişlerdir. Sonra da bir de bakmışız ki gökyüzünden kaybolup gitmişler...

Basitçe açıklamak gerekirse bulutlar şöyle oluşur: Hava, ısınınca yükselir, yükselirken de soğur. Ancak soğuk hava, sıcak havadan daha az miktarda su buharını gaz olarak içinde barındırabilir. Bunun için geriye kalan su buharından su damlacıkları oluşarak gözle görülebilir hale gelir. Böylece yüksek seviyelerde, tıpkı evdeki kaynayan çaydanlıktan yükselirken gördüğümüz su buharı gibi, nem oranı yüksek dev kabarcıklar biçiminde oluşumlar, yani bulutlar meydana gelir.

Peki, bulutlar neden yere doğru alçalmazlar? Bunun nedeni, bulutlardaki su damlacıklarıdır. Bunlar, rüzgârın taşıyabileceği kadar küçüktür. Onun için yere doğru alçalmaz bulutlar. İçlerindeki su damlacıkları birleşerek büyüdüklerinde ya yağmur ya da kar olarak yere inerler. Bir uzay aracından bakabilseydik, Dünya'nın yarısından daha büyük bir bölümünün hep "bulutlu" olduğunu gözlemlerdik. Bu iyi ki de böyle. Çünkü bulutlar, ister "sirüs", ister "kümülüs" ister "nimbostratus" biçiminde olsunlar, tıpkı havada süzülen koruyucu şemsiyeler gibi güneş ışınlarını uzaya geri yansıtıyorlar.

Soldaki resimde farklı biçimdeki bulutlar gökyüzünde bulundukları yüksekliklere göre gösterilmiştir. Bulutlar sınıflandırılırken, gökyüzü üç kata bölünmüştür. Tüye benzeyen sirüs bulutları en yüksek seviyelerde (6000 m ile 13 000 m arası) görülen bulutlardır. Alto bulutlarıysa 4000 m ile 6000 m arasında yer alır. Fırtına bulutları olan kümülönimbüs bulutları, yüksekliğe doğru neredeyse 6000 m kalınlığa erişebilirler. Kalınlığı en fazla olan bulutlardır bunlar. Yağmur bulutlarıysa kimi zaman gökdelenlere degecek kadar alçalırlar. Stratüs bulutları tabaka halindeki bulutlardır. Kümülüs bulutlarıysa küme bulutlardır.

Güzel Hava Bulutları

Sirüs bulutları

Tüy gibi ince bulutlardır bunlar. Çok yükseklerde parça parça görürseniz bu bulutları, hava güneşli olmayı sürdürecektir. Böyle değil de bulutlar çok hızlı çoğalıyorsa yağmurluklarınızı hazırlayın. Çünkü ertesi gün yağmur yağabilir, bunun işaretidir.

Altokümüls lentikülaris bulutları

Mercimek veya puro biçimindeki bu bulutlar genellikle lodos rüzgârı estiğinde oluşur. Bu tür bulutları gördüğünüz zaman, bu havanın sıcak ve kuru olmayı sürdüreceği anlamına gelir. Böyle havalarda kimi kişilerin başı ağrır.

Kümüls bulutları

Dev kabarcıklar biçiminde, alt kısımları düzgün bulutlardır bunlar. Gökyüzünde tıpkı soylu gemiler gibi süzülürler. Kümüls bulutları, genellikle öğleden sonraları,

Güneş tarafından ısıtılan hava yükseldikten sonra görülür, güzel bir havaya işaretir bu bulutlar.

Bu sevimli bulutlar kuzuları andırır. Bunun için aynı zamanda kuzu bulutları da denir bunlara. Sabahın çok

Altokümüls bulutları

erken saatlerinde görüldüklerinde dağılıp yeniden oluşuyorsa, bu yağmurun geleceğine bir işaret olabilir.

Kötü Hava Bulutları

Bu çok küçük olan ve ince bir biçimde dağılmış bulutları ve bunların benzersiz yapılarını her zaman gökyüzünde göremeyiz. Ancak gördüğümüzde Güneş her an kaybolabilir ve fırtına başlayabilir.

Sirokümüls bulutları

Nimbostratus bulutları

Bu tür bulutlar kötü hava bulutlarına iyi bir örnektir. Bunlar, tıpkı kümülonimbüs bulutları gibi, birkaç kilometre kalınlığında olabilir. Bu bulutlar yazın sürekli yağmur, kışın da kar getirirler.

Yükseklikleri neredeyse 7000 m'ye ulaşabilen ince, eşit dağılmış bulutlardır bunlar. Güneş bunların arasından güçlkle görülebiliyorsa, bu havanın değişeceği anlamına gelir. Bu tür bulutlardan, genellikle daha yoğun olan ve alçak seviyelerde görülen "Altostratus" adlı bir bulut örtüsü oluşur. Bu oluşumdan hemen sonra yağmur yağmaya başlar.

Sirostratus bulutları

Kümulonimbüs bulutları

Bu dev bulutları gördüğünüzde islanmamak için hemen önlem almanızı öneririz. Bir soğuk hava cephesinde, soğuk hava ile sıcak hava karşılaşınca bulutlar tam anlamıyla canavarlaşır ve kümülonimbüs bulutlarını oluştururlar. Bu tür bulutlarla birlikte genellikle şimşekler çakar, gök gürler, yağmur ya da dolu yağar ve şiddetli rüzgâr eser.

Bu dev bulutları gördüğünüzde islanmamak için hemen önlem almanızı öneririz. Bir soğuk hava cephesinde,